

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS	13
WPROWADZENIE	21
Część pierwsza	
ZAGADNIENIA WSTĘPNE	
Rozdział I. PRZEDMIOT KRYMINOLOGII	39
Rozdział II. STOSUNEK KRYMINOLOGII DO INNYCH NAUK	62
Rozdział III. KRYMINOLOGIA PORÓWNAWCZA	76
Rozdział IV. PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ KRYMINOLOGII	88
Rozdział V. PODSTAWOWE ŹRÓDŁA INFORMACJI O PRZESTĘPCZOŚCI	95
1. Rozmiar przestępczości	96
2. Policyjny system informacyjny o postępowaniach przygotowawczych oraz niektórych innych zdarzeniach	97
3. Statystyka prokuratorska	100
4. Statystyka sądowa	100
5. Statystyka więzienna	107
6. Statystyka kryminologiczna	108
7. Intensywność przestępczości	108
8. Struktura przestępczości	108
9. Dynamika przestępczości	109
10. Geografia przestępczości	109
11. Zagadnienie „ciemnej liczby”	111
12. Porównywalność danych statystycznych	121
13. Ocena systemu statystyki przestępczości w Polsce	123
Literatura uzupełniająca do części pierwszej	130
Część druga	
PRZESTĘPCZOŚĆ	
Rozdział VI. PRZESTĘPCZOŚĆ W POLSCE W LATACH 1989–2008	137
1. Uwagi wstępne	137
2. Wykrywalność sprawców przestępstw	145
3. Struktura podejrzanych w latach 1989–2008	149
4. Geograficzna struktura przestępczości	152
Rozdział VII. DZIAŁALNOŚĆ PROKURATURY W ZWALCZANIU PRZESTĘPCZOŚCI	199
Rozdział VIII. SPRAWY KARNE W SĄDACH POWSZECHNYCH	209

Rozdział IX. WYBRANE PROBLEMY PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ W POLSCE	220
1. Istota przestępczości zorganizowanej	220
2. Dane ogólne	224
3. Zagrożenia zorganizowaną przestępczością kryminalną	226
4. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	227
5. Handel ludźmi i ich przemysł	229
6. Przestępczość samochodowa	230
7. Falszerstwa pieniędzy	231
8. Przestępczość narkotykowa	233
A. Prekursory	233
B. Nielegalna produkcja amfetaminy i innych narkotyków syntetycznych	234
C. Nielegalna produkcja oraz przemysł narkotyków z surowców naturalnych	235
D. Przemysł amfetaminy i innych narkotyków syntetycznych	236
E. Przemysł kokainy	238
F. Przemysł heroiny	239
G. Wprowadzenie na rynek tzw. dopalaczy	240
9. Zagrożenia zorganizowaną przestępczością ekonomiczną	241
A. Działalność zorganizowanych grup przestępczych w sektorze wyrobów tytoniowych	241
B. Działalność zorganizowanych grup przestępczych wymierzona w interesy majątkowe Skarbu Państwa z tytułu wyłudzeń podatkowych	242
C. Przestępstwa na rynku kapitałowym	244
D. Pranie pieniędzy	245
E. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej związanej z obrotem paliwami płynnymi	247
F. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej związanej z obrotem alkoholem	249
G. Ujawnianie i zabezpieczenia mienia	250
H. Elektroniczny System Odzyskiwania Mienia (ESOM)	250
I. Projekt pomocy technicznej pt. „Wzmocnienie zdolności Policji w zakresie odzyskiwania mienia”	251
J. Program szkoleniowy w zakresie ujawniania i zabezpieczania mienia	251
10. Zagrożenia w zakresie terrorku kryminalnego	252
Rozdział X. TENDENCJE ROZWOJOWE PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ W INNYCH KRAJACH EUROPEJSKICH	254
1. Europa jako obszar geograficzno-kryminalny	254
2. Przestępczość zorganizowana jako dominujący element przestępczości w Europie	260
3. Przewidywane kierunki rozwoju przestępczości zorganizowanej do 2012 roku	268
Rozdział XI. TERRORYZM	280
Rozdział XII. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ NUKLEARNĄ	302
Rozdział XIII. ZABÓJCZY SERYJNI	318
Rozdział XIV. PRANIE BRUDNYCH PIENIĘDZY	338
1. Międzynarodowa problematyka prania brudnych pieniędzy	338
2. Ocena sytuacji w wybranych państwach	343
Rozdział XV. KORUPCJA	361
Rozdział XVI. PRZESTĘPSTWA KOMPUTEROWE I INTERNETOWE	389
Rozdział XVII. HANDEL ORGANAMI LUDZKIMI	407
1. Charakter handlu ludzkimi organami	407
2. Postępowanie innych państw w sprawach handlu ludzkimi organami	409
3. Przykłady handlu ludzkimi organami	411
4. Przyczyny handlu ludzkimi organami	412
5. Deficyt organów ludzkich	413
6. Odpowiedzialność karna w Polsce za handel organami ludzkimi	413
7. Działalność Europejskiego Ośrodka Transplantacji	416
8. Przyszłość transplantacji organów	416
Rozdział XVIII. HANDEL ZWIERZĘTAMI I ROŚLINAMI – LUKRATYWNY RODZAJ PRZESTĘPCZOŚCI	418
1. Wysokie obroty i wielkie zyski	418

2. Prawna ochrona zagrożonych gatunków zwierząt i roślin	421
3. CITES	422
4. Główne cechy handlu światowego	424
A. Podział świata	424
B. Najbardziej zagrożone gatunki	424
C. Nielegalne siatki handlowe	425
5. Główne typy oszukańczej działalności	427
A. Przemyt	427
B. Używanie legalnych dokumentów do ukrycia nielegalnych towarów	428
C. Używanie fałszywych dokumentów	429
D. Inna fałszerska działalność	429
6. Powiązania z inną nielegalną działalnością	430
7. Współpraca między Interpelem i CITES	430
8. Wybrane przypadki handlu zwierzętami	432
A. Szympansy przemycane pomiędzy Egiptem a Kenią	432
B. Fałszywe zezwolenia stosowane w Malezji	433
C. Międzynarodowa współpraca w ściganiu gangu przemytników	434
D. Kości tygrysa skonfiskowane w Indiach	434
Rozdział XIX. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH	435
Rozdział XX. PRZESTĘPCZOŚĆ KOBIET	450
1. Czynniki determinujące niską przestępczość kobiet	452
2. Przyczyny przestępczości kobiet	456
3. Ogólny obraz przestępczości kobiet	458
Literatura uzupełniająca do części drugiej	465
 Część trzecia NIEKTÓRE UJEMNE ZJAWISKA SPOŁECZNE O POTENCJALE KRYMINOGENNYM 	
Rozdział XXI. ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO	473
1. Czym jest środowisko?	474
2. Zrównoważony rozwój	474
3. Świadomość przemocy nad środowiskiem	476
4. Świadomość konieczności ochrony środowiska w Europie	476
5. Główne zasady ochrony środowiska	477
6. Problemy z międzynarodowym prawem ochrony środowiska	478
7. Program ochrony środowiska ONZ	481
8. Rola Międzynarodowej Organizacji Handlu (ITO)	482
9. Degradacja środowiska naturalnego w Polsce	483
Rozdział XXII. BEZROBOCIE	486
1. Definicja bezrobocia	486
2. Rodzaje bezrobocia	488
3. Przyczyny bezrobocia w Polsce	489
4. Stopa bezrobocia	490
5. Charakterystyka bezrobotnych w Polsce	493
6. Przeciwdziałanie bezrobociu	501
7. Bezrobocie na świecie	502
Rozdział XXIII. WYPADKI DROGOWE	511
1. Czynniki wpływające na bezpieczeństwo na drogach	511
2. Wypadki drogowe w Polsce	513
3. Polska na tle innych krajów	522
Rozdział XXIV. WYPADKI PRZY PRACY	536
1. Uwagi ogólne	536
2. Wypadki w poszczególnych dziedzinach gospodarki	539
3. Wypadki śmiertelne	539
4. Wypadki ciężkie	540

5. Przyczyny wypadków	541
6. Zmienność przestrzenna	542
Rozdział XXV. STAN ZDROWIA PSYCHICZNEGO LUDNOŚCI W POLSCE	550
1. Ogólna problematyka zdrowia psychicznego	550
2. Stan zdrowia psychicznego więźniów i wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec skazanych niepełnosprawnych psychicznie	558
Rozdział XXVI. ALKOHOL A PRZESTĘPSTWO	569
1. Typologia związków alkoholu z przestępstwem	569
2. Dane statystyczne o związkach alkoholu z przestępstwem	579
Rozdział XXVII. NARKOMANIA I LEKOMANIA A PRZESTĘPCZOŚĆ	593
1. Uwagi ogólne	593
2. Dane statystyczne o związkach innych środków odurzających i narkotyków z przestępstwem	619
3. Narkotyki wśród dorosłych	622
4. Kryminologiczne aspekty dopingu	628
Rozdział XXVIII. AIDS	644
Rozdział XXIX. PRZEMOC I AGRESJA JAKO ZJAWISKA SPOŁECZNE	656
1. Uwagi ogólne	656
2. Czynniki determinujące przemoc zbiorową i skutki tej przemocy	656
3. Przemoc jako problem globalny dla zdrowia publicznego	664
4. Przemoc w rodzinie	673
5. Przemoc w miejscu pracy	679
6. Mobbing	682
A. Pojęcie mobbingu	682
B. Fazy mobbingu	684
C. Relacje między mobberem a ofiarą	687
D. Programy radzenia sobie z mobbingiem	690
E. Rozmiary mobbingu	693
F. Kwalifikacja prawna	694
7. Przemoc wśród partnerów seksualnych	698
8. Czynniki ryzyka i skutki przemocy seksualnej	706
9. Przemoc w kontaktach interpersonalnych i międzygrupowych	715
10. Przemoc na stadionach piłkarskich	730
11. Bezpieczeństwo imprez masowych w Polsce	740
Rozdział XXX. SAMOBÓJSTWO JAKO PROBLEM KRYMINOLOGICZNY	743
1. Zagadnienia wstępne	743
2. Dynamika samobójstw w Polsce w latach 1962–2008	746
3. Samobójstwa na świecie	750
4. Kryminologiczna typologia samobójstw	754
5. Samobójstwo a przestępstwo	755
Rozdział XXXI. SIEROCTWO SPOŁECZNE	770
Rozdział XXXII. NIEDOSTOSOWANIE SPOŁECZNE DZIECI I MŁODZIEŻY	781
1. Czynniki wpływające na przystosowanie społeczne	781
2. Zjawisko neofaszystu i ruch skinhead w Polsce	792
3. Subkultura blokersów	799
4. Inne subkultury młodzieżowe	806
A. Bikiniarze	806
B. Hipisi	806
C. Git ludzie (subkultura gryperska)	807
D. Szalikowcy	808
E. Punki	809
F. Sataniści	809
G. Rastafarianie	810
H. Technomani	811
I. Grafciarze	811
J. Skejci	812
K. Hiphopowcy	812

L. Squatersi	813
L. Dresiarze	813
M. Metalowcy	813
N. Poppersi	814
Rozdział XXXIII. BEZDOMNOŚĆ	815
1. Definicja	815
2. Wielkość zjawiska	818
3. Ofiary mrozów	821
4. Dynamika zjawiska bezdomności	821
5. Charakterystyka bezdomnych	822
6. Przyczyny bezdomności	823
7. Czynniki sprzyjające bezdomności	823
8. Kryminogenne aspekty bezdomności	826
9. Bezdomność w wybranych krajach	831
Rozdział XXXIV. SEKTY RELIGIJNE	837
1. Definicje	837
2. Charakterystyka sekt i ich rozwój	840
3. Zagrożenia płynące z działalności sekt	845
4. Sekty w Polsce	849
5. Organizacje międzynarodowe wobec działalności sekt	855
Rozdział XXXV. PSYCHOPATIA	861
Rozdział XXXVI. PROSTYTUCJA	872
Literatura uzupełniająca do części trzeciej	897

Część czwarta DOKTRYNY KRYMINOLOGICZNE

Rozdział XXXVII. RYS HISTORYCZNY	911
Rozdział XXXVIII. ROZWÓJ KIERUNKU BIOLOGICZNEGO	916
Rozdział XXXIX. PSYCHOLOGICZNE TEORIE ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH	928
1. Definicje agresji	929
2. Antropogeneza i funkcja zachowań agresywnych we wczesnych stadiach rozwoju ludźkości	932
3. Gniew i agresja	934
4. Rozwój reakcji agresywnych	942
5. Teoria Freuda	944
6. Teoria Lorenza	947
7. Teoria frustracji-agresji	948
8. Teoria Berkowitza	948
9. Teoria Fromma	949
Rozdział XL. ZJAWISKO PRZESTĘPCZOŚCI W WJĘCIU SOCJOLOGICZNYM	951
1. Teoria anomii	953
2. Teorie ekonomiczne	957
3. Teoria zróżnicowanych powiązań	961
4. Teorie podkultur	965
5. Teoria kontroli Hirschiego	971
6. Teoria samokontroli Gottfredsona i Hirschiego	974
7. Kontrola społeczna Sampsona i Lauba	980
8. Teoria naznaczania (stygmatyzacji)	984
9. Teoria społecznego uczenia się zachowań agresywnych	987
10. Teoria rozwoju społeczno-moralnego jednostki Kohlberga	988
11. Teorie konfliktowe	989
12. Teoria perspektywy życiowej i rozwojowej	993
13. Teoria wstydu	994
14. Teoria przekory	995
15. Teoretyczna integracja	995

Rozdział XLI. RADYKALNA KRYMINOLOGIA	998
Rozdział XLII. INNE TEORIE KRYMINOLOGICZNE	1004
1. Teorie postmodernistyczna i konstytutywna	1004
2. Kryminologia feministyczna	1006
Literatura uzupełniająca do części czwartej	1010

Część piąta

DETERMINANTY ZJAWISK PRZESTĘPCZYCH

Rozdział XLIII. SYNDROM I POTENCJAŁ PRZESTĘPCZOŚCI	1015
Rozdział XLIV. CZYNNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE A PRZESTĘPCZOŚĆ	1019
Rozdział XLV. MIGRACJA A PRZESTĘPCZOŚĆ	1032
1. Sytuacja w Polsce	1032
2. Implikacje migracji	1041
3. Interpretacja różnic między imigrantami i krajowcami	1043
4. Dzieci imigrantów	1044
5. Przestępczość zorganizowana	1044
6. Znaczenie nastrojów antyimigracyjnych	1045
Rozdział XLVI. ZJAWISKA KULTUROWE O NEGATYWNEJ TREŚCI SPOŁECZNEJ	1058
Rozdział XLVII. DYSFUNKCJONALNOŚĆ RODZINY	1065
Rozdział XLVIII. WADY SYSTEMU FUNKCJONOWANIA SZKOŁY	1074
Rozdział XLIX. NIEWŁAŚCIWE CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE W MIEJSCU PRACY	1096
Rozdział L. RELIGIA A PRZESTĘPCZOŚĆ	1101
Rozdział LI. PATOLOGIA CECZ BIOPSYCHICZNYCH	1110
Rozdział LII. ROLA OFIARY W GENEZIE PRZESTĘPSTWA	1130
1. Ogólna problematyka wiktymologii kryminalnej	1130
2. Interakcje sprawca-ofiara w przestępstwach seksualnych	1145
Literatura uzupełniająca do części piątej	1151

Część szósta

SYSTEM PROFILAKTYKI KRYMINOLOGICZNEJ

Rozdział LIII. POJĘCIE I ZAKRES PROFILAKTYKI	1157
Rozdział LIV. PROGNOZY KRYMINOLOGICZNE	1172
1. Prognozowanie przestępczości w wymiarze społecznym	1173
2. Prognoza przestępczości	1176
3. Prognozowanie indywidualnych zachowań przestępczych	1184
Rozdział LV. PSYCHOLOGIA ROZWOJOWA A ZAGADNIENIA PROFILAKTYKI	1201
Rozdział LVI. ROLA HIGIENY PSYCHICZNEJ W ZAPOBIEGANIU PRZESTĘPCZOŚCI	1220
Rozdział LVII. ZNACZENIE KULTURY W ZAPOBIEGANIU PRZESTĘPCZOŚCI	1234
Rozdział LVIII. PAŃSTWOWY SYSTEM ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI	1243
1. Profilaktyczne funkcje ustawodawstwa	1243
2. Profilaktyczna działalność organów ścigania karnego i wymiaru sprawiedliwości	1248
3. Działalność profilaktyczna organów kontroli	1273
4. Międzynarodowe porozumienia mające na celu zapobieganie handlowi ludźmi	1278
5. Współpraca z policjami krajów Unii Europejskiej – Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej	1279
Rozdział LIX. OCHRONA CYBERPRZESTRZENI PAŃSTWA	1281
1. Doniosłość problemu	1281
2. Cele Programu	1283
3. Adresaci i realizatorzy Programu	1284
4. Podstawy prawne działań ochronnych	1285
5. Działania organizacyjno-prawne	1286
6. Cyberprzestępstwa a Kodeks karny	1287
7. Konieczność prawnej definicji pojęć	1288
8. Współpraca międzynarodowa	1292

9. Współpraca krajowa	1293
10. Wdrażanie dodatkowych rozwiązań prewencyjnych	1296
11. Ochrona kluczowych systemów informatycznych	1297
12. System komunikacji powszechnej	1298
13. Edukacja społeczna i specjalistyczna	1299
Rozdział LX. ZAPOBIEGANIE PRZESZKODZĄCĄ POLICJĘ PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ	1302
Rozdział LXI. ZADANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE OCHRONY PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	1318
1. Charakter zadań	1318
2. Współpraca Policji z jednostkami samorządu terytorialnego w kształtowaniu lokalnej polityki bezpieczeństwa	1320
3. Straże gminne (miejskie)	1322
4. Komisje bezpieczeństwa i porządku	1325
Rozdział LXII. SPOŁECZNE STRATEGIE ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI	1328
1. Istota społecznych form prewencji kryminalnej	1328
2. Kierunki działań społecznych w wybranych państwach	1333
3. Organizacje międzynarodowe i rządowe	1335
4. Granice interwencji społecznej w zapobieganiu przestępczości	1337
Rozdział LXIII. KSZTAŁTOWANIE PRZESZKODZĄCĄ ŚRODKI MASOWEJ INFORMACJI POSTAW ANTYPRZESTĘPCZYCH I ANTYWIKTYMIZACYJNYCH	1341
Rozdział LXIV. ZAPOBIEGANIE NADUŻYCIU ALKOHOLU	1349
Rozdział LXV. ZAPOBIEGANIE PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH	1352
Rozdział LXVI. OGÓLNE PROBLEMY ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZYM NIEUMYŚLNYM	1369
Rozdział LXVII. TRAKTOWANIE PRZESTĘPCÓW SEKSUALNYCH	1378
1. Rozwiązania stosowane w Polsce	1378
2. Doświadczenia innych państw	1390
Rozdział LXVIII. ODDZIAŁYWANIA PENITENCJARNE JAKO SPOSÓB ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI	1400
Rozdział LXIX. OCENA EFEKTÓW RESOCJALIZACYJNYCH W WARUNKACH IZOLACJI PENITENCJARNEJ	1419
Literatura uzupełniająca do części szóstej	1443
RÉSUMÉ (w językach angielskim i niemieckim)	1449

WYKAZ „OKIENEK” PROBLEMOWYCH

Typologie zachowań przestępczych	44
Wymowa policyjnej wykrywalności	112
Uprowadzenia osób w celu wymuszenia okupu	155
Stan przestępczości w krajach niemieckojęzycznych w porównaniu z innymi krajami europejskimi	255
Zagrożenie Europy przez Triady	256
Europejska praktyka pozbawiania zysków przestępczych	268
Kultura światowa a terroryzm krajowy i międzynarodowy	282
Walizkowa broń atomowa	304
Kanibalizm jako motyw zabójstwa	319
Interpretacja zabójstw seryjnych	321
Badanie motywów	325
Zosimo Montesino i Martin Rivera Benitez – meksykańscy płatni zabójcy	328
Tommy Lynn Sells	332
Piractwo cybernetyczne	396
Przestępczość w dziedzinie informacji i komunikacji	399
Zagrożenie katastrofą ekologiczną	479
Deklaracja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) o ochronie zdrowia psychicznego dla Europy (wybrane fragmenty)	552
Pigułka gwałtu	595

